

La mòmia

El patriarca de l'Església Ortodoxa russa, Aleix II, no s'ha mossegat la llengua i ha apostat per rebutjar l'enterrament del cadàver de Lenin i per deixar-lo de moment on és, és a dir, al mausoleu enmig de la Plaça Roja. Aleix II argumenta que Lenin, agradi o no, és venerat per milions de russos, molts dels quals són alhora creients cristians, i que un enterrament precipitat de la mòmia podria posar en perill la convivència ciutadana. Com si damunt de la convivència de Rússia no hi planessin altres amenaces, com la criminalitat i la pobresa, que augmentaran encara més si s'aplica la nova teràpia de xoc econòmica.

La declaració del patriarca no és res més que el primer acte de la campanya del plebiscit anunciat per Ieltsin per a la tardor sobre la conveniència o no d'enterrar el cadàver de Lenin però, també, una mena de sentència històrica. L'església ortodoxa, durant set dècades perseguida, utilitzada i corrompuda pel poder soviètic, reconeix, amb la més tradicional retòrica del nacionalisme rus, la "santedat" nacional de Lenin.

Treure Lenin de la Plaça Roja per enterrar-lo al panteó familiar de Sant Petersburg (com sembla que era la seva voluntat) no ho van aconseguir ni la dissolució de la Unió Soviètica el 1991 ni el bombardeig del Soviet Suprem, el 1993. El ieltsinisme no va poder anar més enllà de la retirada de la guàrdia d'honor del mausoleu, la terrassa del qual encara faria servir per escenificacions filosoviètiques com la de fa dos anys per celebrar els cinquanta anys de la victòria en la Gran Guerra Pàtria. Aquell festival de banderes roges, d'estrelles de cinc puntes i de falçs i martells barrejats amb àligues imperials expressava que potser el marxisme-leninisme havia estat tan russificat com soviètzades les identitats de la Santa Rússia. De fet l'URSS va ser un "paradis" a la terra gràcies a una "redempció" que va acabar fent de la mòmia de Lenin la seva relíquia "incorrupta".

Fins fa ben poc tant els devots com els adversaris de l'anomenat socialisme real no havien tingut l'oportunitat de saber que va ser precisament un creient bolxevic dels de primera hora, l'escriptor Màxim Gorki, el qui també va ser

el primer a gosar de denunciar la canonització de Lenin en vida. Va ser l'any 1918 i la gosadia va costar a Gorki la clausura del seu diari *Novaia Jizn* (Nova Vida). Un incident semblant al cap de dos anys va provocar la ruptura total entre el Kremlin i Gorki, que no va poder evitar anunciar que "Lenin es va convertint en un llegenda i acabarà prenent-lo com un sant".

Mentre Gorki, caigut en desgràcia i amenaçat, formulava aquella sentència, Lenin ja començava a ocupar l'espai de la santedat a la cuina de milions de russos. Per això, en

acostar-se la desaparició del líder, Stalin va tenir molt clar que no solament necessitava heretar el poder polític, sinó que a més, havia de quedar-se amb tot el patrimoni simbòlic i litúrgic. El 1923, un any abans que morís, Kalinin i Stalin ja havien decidit momificar Lenin i col·locar-lo enmig de la plaça, en contra de la voluntat de Trotski i de Bukharin. Però en el moment de la mort, els ciutadans de Sant Petersburg (aleshores Petrograd) encapçalats pel líder municipal Zinoveiv, van reclamar que Lenin descansés a la ciutat des d'on havia dirigit la revolució d'Octubre. Un cop més Stalin va intervenir i es va imposar: Petrograd seria la dipositària del nom i es diria Leningrad, i Moscou, i per tant el Kremlin i Stalin, es quedarien amb el cadàver. A la dona de Lenin, Na-

diejda Krupskaia, partidària d'enterrar el seu marit al panteó familiar, la momificació sempre li va semblar una cosa espantosa i no va voler visitar mai el mausoleu.

La *intelligentsia* russa avui dia tan escassa, marginal i empobrida creu que cal enterrar la mòmia no pas per revenja històrica, sinó per la senzill raó que cal donar als morts, fins i tot quan han estat enemics, silenci i dignitat. Els qui això pensen també voldrien veure enterrades les despulles de la família Romànov (també al panteó familiar de Sant Petersburg) i així tancar episodis mortuoris que durant massa anys han projectat sobre Rússia tota mena de fatalitats i de malediccions. Però sembla que aquesta vegada és Ieltsin i les deixalles de l'URSS els qui es disposen a disputar-se la mòmia i abocar els russos a un rebombori passional del qual poden sortir fastiguejats. Tant com per continuar postrats en la paràlisi. ■

LLIBERT FERRI

"Stalin tenia clar que no sols necessitava heretar el poder polític sinó que a més havia de quedar-se amb tot el patrimoni simbòlic i litúrgic. I especialment, amb el cadàver de Lenin."